

JÄÄMISTÖSUUNNITTELU

OriLaw/ VT Heikki Mäkinen

2020

JÄÄMISTÖSUUNNITTELU

- Toimenpiteitä joilla varallisuutta kerryttänyt perinnönjättäjä voi vaikuttaa jäämistönsä suuruuteen ja laatuun sekä sen jakautumiseen (edunsaajien määrään ja kunkin saaman osuuden suuruuteen)
- Elinaikaiset keinot
- Kuolemanvaraiset keinot
- Perillisten ym. kuolemanjälkeiset toimet
- KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA AIKA RATKAISEE
- LÄHTÖKOHTANA PERINNÖNJÄTTÄJÄN TAHTO JÄRJESTELLÄ JÄÄMISTÖÄ
- LIITYNNÄT MUUHUN VEROTUS- JA JÄÄMISTÖSÄÄNTELYYN
Perintö- ja lahjaverolain muutokset
- KYSYMYS ON AINA KOKONAISUUNNITTELUSTA
- SUKUPOLVENVAIHDOKSET
Ei käsitellä tässä esityksessä

PERIMYSJÄRJESTYS

► Perintökaari 2 luku

► 1 §

► Lähinnä saavat perinnön rintaperilliset.

► Kukin lapsista saa yhtä suuren osan perinnöstä. Milloin lapsi on kuollut, tulevat lapsen jälkeläiset hänen sijaansa, ja joka haara saa yhtä suuren osan.

► 2 §

► Jollei perittäväältä ole jäänyt rintaperillistä, saavat hänen vanhempansa kumpikin puolet perinnöstä.

► Jos jompikumpi vanhemmista on kuollut, jakavat perittävän veljet ja sisaret hänen osansa. Kuolleen veljen tai sisaren sijaan tulevat hänen jälkeläisensä, ja joka haara saa yhtä suuren osan. Jollei veljiä tai sisaria taikka heidän jälkeläisiään ole, mutta jompikumpi perittävän vanhemmista elää, saa tämä koko perinnön.

► Jos perittäväältä on jäänyt veli- tai sisarpuolia, saavat he yhdessä täysiveljien ja -sisarien kanssa osansa siitä, mikä olisi tullut heidän vanhemmalleen. Jollei täysiveljiä tai -sisaria tahi heidän jälkeläisiään ole ja molemmat vanhemmat ovat kuolleet, saavat veli- ja sisarpuolet koko perinnön. Kuolleen veli- tai sisarpuolen sijaan tulevat hänen jälkeläisensä.

► 3 §

► Jollei 1 ja 2 §:ssä mainittuja perillisiä ole, saavat perittävän isovanhemmat koko perinnön.

► Jos joku isovanhemmista on kuollut, saavat hänen lapsensa sen osan perinnöstä, mikä hänelle olisi tullut.

► Jollei siltä isän tai äidin vanhemmista, jolle perintö hänen eläessään olisi tullut, ole jäänyt lapsia, saa toinen isän tai äidin vanhemmista taikka, jos tämäkin on kuollut, mutta häneltä on jäänyt lapsia muusta avioliitosta, nämä vainajan osan. Jollei toisesta kannasta ole perillisiä, saavat toisen kannan perilliset koko perinnön.

PUOLISON PERINTÖOIKEUS

► Perintökaari 3 luku 1 §

- Jos perittävä oli naimisissa eikä häneltä ole jäänyt rintaperillistä, menee jäämistö eloonjääneelle puolisolle.
- Milloin eloonjääneen puolison kuollessa ensiksi kuolleen puolison isä, äiti, veli tai sisar tahi veljen tai sisaren jälkeläinen on elossa, saavat ne heistä, joilla silloin lähinnä on oikeus periä ensiksi kuollut puoliso, puolet eloonjääneen puolison pesästä, mikäli jäljempänä tässä luvussa ei toisin säädetä. Älköön eloonjäänyt puoliso testamentilla määrätä siitä, mitä siten on tuleva ensiksi kuolleen perillisille.
- Jos viimeksi kuolleelta puolisolta ei jäänyt perillistä, saavat hänen osuutensa ensiksi kuolleen puolison 2 momentissa tarkoitetut perilliset.

► Perintökaari 3 luku 1 a §

- Eloonjäänyt puoliso saa pitää kuolleen puolison jäämistön jakamattomana hallinnassaan, jollei rintaperillisen jakovaatimuksesta tai perittävän tekemästä testamentista muuta johdu.
- Rintaperillisen jakovaatimuksen ja testamentinsaajan oikeuden estämättä eloonjäänyt puoliso saa pitää jakamattomana hallinnassaan puolisoiden yhteisenä kotina käytetyn tai muun jäämistöön kuuluvan eloonjääneen puolison kodiksi sopivan asunnon, jollei kodiksi sopivaa asuntoa sisälly eloonjääneen puolison varallisuuteen. Yhteisessä kodissa oleva tavanmukainen asuntoirto- ja kalustaimisto on aina jätettävä jakamattomana eloonjääneen puolison hallintaan.

► Avioliittolaki 103 § 2 mom.

- Osituksessa, joka toimitetaan ensiksi kuolleen puolison kuoleman jälkeen, ei eloonjäänyt puoliso ole velvollinen luovuttamaan omaisuuttaan ensiksi kuolleen puolison perillisille

VALTION PERINTÖOIKEUS

- ▶ **Perintökaari 5 luku**

- ▶ **1 §**

- ▶ Jollei perillistä ole, menee perintö valtiolle.

- ▶ **2 §**

- ▶ Valtiokonttori voi päättää, jos se havaitaan olosuhteisiin katsoen kohtuulliseksi, että valtion saama omaisuus luovutetaan kokonaan tai osittain perittävän läheiselle. Omaisuus voidaan luovuttaa myös sille kunnalle, jossa perittävä oli viimeksi asunut. Kiinteä omaisuus voidaan lisäksi luovuttaa sille kunnalle, jossa omaisuus sijaitsee.

- ▶ **3 §**

- ▶ Valtiolla on oikeus moittia perittävän tekemää testamenttia siten kuin 14 luvun 5 §:ssä säädetään. Vaikka valtiolla olisi aihetta moittia testamenttia mutta ei ole epäilystä testamentin tekijän todellisesta tarkoituksesta, valtiokonttori voi päättää, että testamenttia ei moitita.

ENNAKKOPERINTÖ JA LAKIOSA

➤ Perintökaari 6 luku

➤ 1 §

- Mitä perittävä eläessään on antanut rintaperilliselle, on enakkona vähennettävä tämän perinnöstä, ellei muuta ole määrätty tai olosuhteisiin katsoen otaksuttava tarkoitettun. Jos ennakon saajana on muu perillinen, on vähentäminen tehtävä vain, jos omaisuutta annettaessa on niin määrätty tai olosuhteiden perusteella on katsottava niin tarkoitettun.

➤ Perintökaari 7 luku

➤ 1 §

- Rintaperillisellä sekä ottolapsella ja tämän jälkeläisellä on lakiosa perittävän jälkeen.
- Lakiosa on puolet 1 momentissa mainitulle perilliselle lakimääräisen perimisjärjestyksen mukaan tulevan perintöosan arvosta.

➤ Perintökaari 15 luku

➤ 4 §

- Sen estämättä, mitä perillisen oikeudesta lakiosaan on säädetty, perittävä voi tehdä perillisen perinnöttömäksi, jos tämä on tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävää, hänen perimispolvessa olevaa sukulaistaan, ottolastaan tai tämän jälkeläistä. Sama on laki, jos perillinen jatkuvasti viettää kunniantonta tai epäsiiveellistä elämää.
- Perinnöttömäksi tekemisestä on määrättävä testamentissa ja samalla mainittava määräyksen peruste. Peruste on sen toteennäytettävä, joka vetoaa tähän määräykseen.

OIKEUS TEHDÄ JA SAADA TESTAMENTTI

- **Perintökaari 9 luku**

- **1 §**

- Joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, saa testamentilla määrätä jäämistöstään. Testamentin saa tehdä nuorempikin, jos hän on tai on ollut naimisissa, ja viisitoista vuotta täyttänyt muutoinkin siitä omaisuudesta, jota hänellä on oikeus itse hallita.

- **2 §**

- Testamentti muun henkilön kuin testamentin tekijän kuolinhetkellä elävän taikka sitä ennen siitetyn ja sittemmin elävänä syntyvän hyväksi on tehoton.

- Testamentilla voidaan kuitenkin määrätä, että sellaisen henkilön vastaisuudessa syntyvät lapset, jolla 1 momentin mukaan on oikeus saada testamentti, täysin omistusoikeuksin saavat omaisuuden viimeistään tämän kuollessa tai sen oikeuden lakatessa, mikä muulla henkilöllä saattaa olla omaisuuteen.

TESTAMENTIN TEKEMINEN JA PERUUTTAMINEN

► Perintökaari 10 luku

► 1 §

- Testamentti on tehtävä kirjallisesti kahden todistajan ollessa yhtäikaa läsnä, ja heidän on, sitten kun testamentin tekijä on allekirjoittanut testamentin tai tunnustanut siinä olevan allekirjoituksensa, todistettava testamentti nimikirjoituksillaan. Heidän tulee tietää, että asiakirja on testamentti, mutta testamentin tekijän vallassa on, tahtooko hän ilmoittaa heille sen sisällön.

► 3 §

- Joka sairauden tai muun pakottavan syyn vuoksi on estynyt tekemästä testamenttia 1 §:ssä säädetyllä tavalla, saa tehdä sen suullisesti kahden todistajan ollessa yhtäikaa läsnä tai todistajittakin omakätisesti kirjoittamallaan ja allekirjoittamallaan asiakirjalla.

- Edellä 1 momentissa tarkoitettu testamentti on katsottava rauenneeksi, jos testamentin tekijällä esteen lakattua on kolmen kuukauden ajan ollut tilaisuus määrätä jäämistöstään sillä tavalla kuin 1 §:ssä on säädetty.

► 5 §

- Jos testamentin tekijä on siinä järjestyksessä, kuin testamentin tekemisestä on säädetty, peruuttanut määräyksensä tai jos hän on hävittänyt testamentin tahi muutoin selvästi ilmaissut, ettei määräys enää vastaa hänen viimeistä tahtoaan, on määräys tehoton.
- Lupaus olla peruuttamatta testamenttia ei ole sitova.

TESTAMENTTITYYPIT

- ▶ **Testamentin saajan määräämisvallan laajuuden perusteella**
- ▶ TUOTTO-OIKEUSTESTAMENTTI
- ▶ oikeus vain omaisuuden tuottoon
- ▶ KÄYTTÖOIKEUSTESTAMENTTI
- ▶ tuoton lisäksi (tai pelkästään) oikeus hallita omaisuutta
- ▶ RAJOITETTU OMISTUSOIKEUSTESTAMENTTI
- ▶ edellisten lisäksi oikeus luovuttaa omaisuutta elinaikana
- ▶ TÄYSI OMISTUSOIKEUSTESTAMENTTI
- ▶ kaikki omistajalle kuuluvat oikeudet (myös testamenttausoikeus)

TESTAMENTIN TULKINTA

- **Perintökaari 11 luku**

- **1 §**

- Testamentti on niin tulkittava, että tulkinnan voidaan otaksua vastaavan testamentin tekijän tahtoa.

- **6 §**

- Jos testamentin saaja kuolee ennen kuin hänen testamenttiin perustuva oikeutensa on tullut voimaan tai jos testamenttia ei muutoin voida hänen kohdaltaan panna täytäntöön, tulevat hänen jälkeläisensä hänen sijaansa, mikäli heillä olisi ollut oikeus periä testamentin tekijä.

- **8 §**

- Jos joku on tehnyt testamentin kihlatulleen tai puolisolleen ja kihlaus tai avioliitto sen jälkeen purkautuu muusta syystä kuin testamentin tekijän kuoleman johdosta, on määräys tehoton. Sama on laki puolisolle tehdystä testamentista 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

PERINNÖSTÄ LUOPUMINEN

- **Perintökaari 17 luku**

- **1 §**

- Sopimus elossa olevan henkilön jäämistöstä on pätemätön.

- Jos perillinen hyväksymällä testamentin tai muulla tavoin kirjallisesti ilmoittaa perittäväälle luopuvansa perinnöstä, on luopuminen pätevä. Perillinen saa kuitenkin lakiosansa, jollei hän ole saanut siitä kohtuullista vastiketta taikka jollei hänen puolisolleen testamentin tahi jälkeläisilleen lain tai testamentin nojalla tule lakiosaa vastaavaa omaisuutta.

- **2 a §**

- Perillisellä ja testamentinsaajalla on oikeus luopua oikeudestaan perittävän kuoltua, jolleivät he ole jo ryhtyneet sellaisiin toimiin, että heidän on katsottava ottaneen perinnön vastaan. Luopuminen on tehtävä kirjallisesti. Luopumisen sitovuudesta perillisen ja testamentinsaajan velkoihin säädetään konkurssilaissa ja ulosottokaassa.

KUOLINPESÄN HALLINTO

- ▶ **Perintökaari 18 luku**
- ▶ **1 §**
- ▶ Kuolinpesän osakkaita ovat perilliset ja yleisjälkisäädöksen saajat sekä eloonjäänyt puoliso. Milloin ositus on toimitettu tai puolisollla ei ole avio-oikeutta toisen puolison omaisuuteen, ei eloonjäänyt puoliso ole osakas, ellei hän ole perillinen tai yleisjälkisäädöksen saaja. Se, jolla on oikeus saada perintö tai testamentti vasta toisen perillisen tai yleisjälkisäädöksen saajan kuoltua, on tämän vaan ei perittävän kuolinpesän osakas.
- ▶ Perillisen ja yleisjälkisäädöksen saajan katsotaan olevan osakkaita silloinkin, kun heidän oikeutensa on riidanalainen.

AVIO-OIKEUS JA AVIOEHTO

➤ **Avioliittolaki**

➤ **35 §**

- Kumpaisellakin puolisoilla on avio-oikeus toisen omaisuuteen. Sen nojalla saavat omaisuuden osituksessa eloonjäänyt puoliso ja kuolleen puolison perilliset taikka kumpikin puoliso puolet puolisoitten omaisuuden säästöstä, sen mukaan kuin IV osassa tarkemmin säädetään.
- Avio-oikeutta ei kuitenkaan ole omaisuuteen, josta avioehtosopimuksin taikka lahjakirjassa, testamentissa tai henkilövakuutuksen edunsaajamääräyksessä on niin määrätty, eikä myöskään siihen, mikä on tullut sellaisen omaisuuden sijaan. Jos sitä paitsi on määrätty, että avio-oikeutta ei ole myöskään tällaisen omaisuuden tuottoon, noudatettakoon tätä määräystä.

➤ **41 §**

- Ennen avioliittoa tai sen aikana tekemässään avioehtosopimuksessa voivat kihlakumppanit tai puoliset määrätä, että avio-oikeutta ei ole sellaiseen omaisuuteen, joka jommallakummalla heistä on tai jonka hän myöhemmin saa. Samassa järjestyksessä voidaan sopia siitä, että puolisoilla on avio-oikeus omaisuuteen, johon hänellä aikaisemmin tehdyn avioehtosopimuksen perusteella ei olisi sellaista oikeutta.

➤ **KKO 2000:100**

- Puoliset oli tuomittu avioeroon. Puolisoiden välisessä avioehtosopimuksessa oli sovittu, että avioliiton purkautuessa avioeron vuoksi kummallakaan puolisoilla ei ollut avio-oikeutta toisen omaisuuteen ja että avioliiton purkautuessa toisen puolison kuoleman johdosta leskellä oli avio-oikeus kuolleen puolison omaisuuteen. Avioehtosopimus katsottiin päteväksi. (Ään.)

PERINTÖ- JA LAHJAVEROLUOKAT

► Perintö- ja lahjaverolaki

► 11 §

► Kuolinpesästä tulevien osuuksien saajat luetaan kahteen veroluokkaan:

► I. perinnönjättäjän aviopuoliso, suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa oleva perillinen, aviopuolison suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen sekä perinnönjättäjän kihlakumppani tai avopuolisoiden yhteistalouden purkamisesta annetussa laissa tarkoitettu avopuoliso saamansa perintökaaren 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettun avustuksen määrään asti; sekä

► II. muut sukulaiset ja vieraat.

► Ottolapsella tarkoitetaan myös sellaista kasvattilasta, joka ennen ottolapsista annetun lain voimaantulemistä ja ennenkuin on täyttänyt kolme vuotta, on joutunut kasvattivanhempiansa hoitoon ja sen jälkeen näiltä saanut saman hoidon kuin oma lapsi.

► Jos perinnönjättäjään ja hänen kanssaan avioliitonomaisissa olosuhteissa eläneeseen henkilöön sovelletaan kuolinvuodelta toimitettavassa tuloverotuksessa tuloverolain 7 § 3 momentin puolisoita koskevia säännöksiä, luetaan perinnönjättäjän kanssa elänyt henkilö I veroluokkaan.

► Edellä 1 momenttia sovellettaessa keskenään ylenevässä tai alenevassa polvessa olevina pidetään myös ottolapsisuhteessa olevia.

► 21 §

► Mitä 9–11 ja 15 §:ssä säädetään perinnöstä ja testamentista, koskee myös lahjaa.

EI PERINTÖVEROA

- **Perintö- ja lahjaverolaki**

- **7 b §**

- Perintöveroa ei ole suoritettava perinnönjättäjän omassa tai hänen perheensä käytössä olleesta tavanomaisesta koti-irtaimistosta siltä osin kuin sen arvo on enintään 4 000 euroa.

- **8 §**

- Jos aviopuolisot ovat tehneet keskinäisen testamentin sellaisin ehdoin, että jälkeen jääneen puolison ei voida katsoa saaneen omistusoikeutta toisen puolison yksityiseen omaisuuteen tai pesäosuuteen, älköön jälkeen jäänyt olko velvollinen maksamaan veroa testamentilla saamastaan etuudesta.

- Perinnönjättäjän aviopuoliso ei ole velvollinen suorittamaan perintöveroa myöskään perintökaaren 3 luvun 1 a §:ssä tarkoitetusta oikeudesta pitää kuolleen puolison jäämistö jakamattomana hallinnassaan.

- **12 §**

- Veronalaisesta perintöosuudesta saavat vähentää:

- 1) perinnönjättäjän puoliso ja henkilö, johon 11 §:n 3 momentin mukaan sovelletaan puolisoa koskevia säännöksiä, 90 000 euroa (*puolisovähennys*);

- 2) sellainen perinnönjättäjän suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen, jolla perinnönjättäjän kuolinhetkellä lähinnä oli oikeus periä perinnönjättäjä ja joka tuolloin ei ollut täyttänyt 18 vuotta, 60 000 euroa (*alaikäisyysvähennys*).

- Edellä 1 momentin 2 kohtaa sovellettaessa keskenään alenevassa polvessa olevina pidetään myös ottolapsisuhteessa olevia.

- **13 §**

- Kun perintöosuus tai sen 12 §:n mukaan laskettu jäännös ei nouse 20 000 euroon, se on verosta vapaa.

PERINTÖVERON MÄÄRÄ

- **Perintö- ja lahjaverolaki**

- **14 §**

- Perintöveroa maksetaan I veroluokassa:

- Verotettava osuus 20.000-40.000 € -> vero alarajalla 100 € ja 7 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 40.000-60.000 € -> vero alarajalla 1.500 € ja 10 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 60.000-200.000 € -> vero alarajalla 3.500 € ja 13 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 200.000-1.000.000 € -> vero alarajalla 21.700 € ja 16 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus yli 1.000.000 € -> vero alarajalla 149.700 € ja 19 % alarajan ylittävästä osasta

- Perintöveroa maksetaan II veroluokassa:

- Verotettava osuus 20.000-40.000 € -> vero alarajalla 100 € ja 19 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 40.000-60.000 € -> vero alarajalla 3.900 € ja 25 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 60.000-200.000 € -> vero alarajalla 8.900 € ja 29 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 200.000 - 1.000.000 € -> vero alarajalla 49.500 € ja 31 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus yli 1.000.000 € -> vero alarajalla 297.500 € ja 33 % alarajan ylittävästä osasta

- Asteikot tulleet voimaan 1.1.2017

PERINTÖVERO ERÄISSÄ TILANTEISSA

➤ Perintö- ja lahjaverolaki

➤ 15 §

➤ Jos omaisuus testamentilla tulee yhteisesti kahdelle tai useammalle henkilölle jotka ovat erilaisessa sukulaisuussuhteessa testamentintekijään, määrätään vero sen henkilön sukulaisuuden mukaan, joka on kaukaisinta sukua. Aviopuolisoille tulleesta omaisuudesta lasketaan vero läheisempää sukua olevan henkilön mukaan.

➤ Milloin omaisuus on tuleva kahdelle tai useammalle henkilölle siten, että se, sitten kuin toisen oikeus on lakannut, siirtyy toiselle, määrätään myöhemmän omaisuudensaajan suoritettava vero hänen ja perinnönjättäjän välisen sukulaisuussuhteen mukaan.

➤ 16 §

➤ Perintöverotusta toimitettaessa pesän varoihin on lisättävä:

➤ 1) lahja, joka perintökaaren mukaan on otettava huomioon perinnönjaossa; ja

➤ 2) muu lahja, jonka perillinen tai testamentinsaaja on saanut perinnönjättäjältä kolmen viimeisen vuoden kuluessa ennen tämän kuolemaa ja joka ei ole 19 §:n 1 tai 2 kohdan nojalla lahjaverosta vapaa.

➤ Perintöverosta vähennetään 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa se lahjaveron, joka aikaisemmin on suoritettu, ja se varainsiirtovero, joka on maksettu kiinteistön lainhuutoa haettaessa, jollei sitä ole aikaisemmin vähennetty lahjaverosta. Perintöveron määrän ylittävää lahjaveron osaa ei palauteta.

➤ 17 §

➤ Milloin samasta omaisuudesta olisi kahden tai useamman, kahden vuoden kuluessa sattuneen kuolemantapauksen johdosta suoritettava perintöveroa, on siitä maksettava veroa vain kerran, sen sukulaisuussuhteen mukaan, mikä näissä tapauksissa on kaukaisin.

➤ 21 §

➤ Mitä 9–11 ja 15 §:ssä säädetään perinnöstä ja testamentista, koskee myös lahjaa.

EI LAHJAVEROA

- ▶ **Perintö- ja lahjaverolaki**

- ▶ **19 §**

- ▶ Lahjaveroa ei suoriteta:

- ▶ 1) tavanomaisesta koti-irtaimistosta, joka on tarkoitettu lahjansaajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön, siltä osin kuin lahjan arvo ei ole 4 000 euroa suurempi;
- ▶ 2) siitä, mitä joku on käyttänyt toisen kasvatusta tai koulutusta varten tai toisen elatukseksi taikka muutoin antanut toiselle näihin tarkoituksiin sellaisessa muodossa, että lahjansaajalla ei ole mahdollisuutta käyttää lahjoitettua määrää muihin tarkoituksiin; eikä
- ▶ 3) muusta lahjasta, jonka arvo on 4 000 euroa pienempi, kuitenkin niin, että jos lahjansaaja kolmen vuoden kuluessa saa samalta antajalta useita sellaisia lahjoja, näistä on suoritettava veroa, kun niiden yhteinen arvo nousee vähintään mainittuun määrään.
- ▶ *(Tässä lainkohdassa mainittua 4.000 euron rajaa ei jostain syystä muutettu lahjaverotaulukon viimeisen muutoksen yhteydessä vuonna 2016. Asiallisesti verotaulukossa mainittu 5.000 euron raja on kuitenkin ratkaiseva.)*

LAHJAVERON MÄÄRÄ

- **Perintö- ja lahjaverolaki**

- **14 §**

- Lahjaveroa maksetaan I veroluokassa:

- Verotettava osuus 5.000-25.000 € -> vero alarajalla 100 € ja 8 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 25.000-55.000 € -> vero alarajalla 1.700 € ja 10 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 55.000-200.000 € -> vero alarajalla 4.700 € ja 12 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 200.000-1.000.000 € -> vero alarajalla 22.100 € ja 15 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus yli 1.000.000 € -> vero alarajalla 142.100 € ja 17 % alarajan ylittävästä osasta

- Lahjaveroa maksetaan II veroluokassa:

- Verotettava osuus 5.000-25.000 € -> vero alarajalla 100 € ja 19 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 25.000-55.000 € -> vero alarajalla 3.900 € ja 25 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 55.000-200.000 € -> vero alarajalla 11.400 € ja 29 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus 200.000-1.000.000 € -> vero alarajalla 53.450 € ja 31 % alarajan ylittävästä osasta
- Verotettava osuus yli 1.000.000 € -> vero alarajalla 301.450 € ja 33 % alarajan ylittävästä osasta

- Asteikot tulleet voimaan 1.1.2017

LAHJAVERO ERÄISSÄ TILANTEISSA

- **Perintö- ja lahjaverolaki**
- **18 § 3 mom.**
- Kun kauppa- tai vaihtosopimuksen ehdoista selviää, että sovittu vastike on enintään kolme neljännestä käyvästä hinnasta, katsotaan käyvän hinnan ja vastikkeen välinen ero lahjaksi.
- **20 §**
- Velvollisuus suorittaa lahjaveroa alkaa, kun lahjansaaja on saanut lahjan haltuunsa. Milloin alaikäinen on vanhemmiltaan saanut veronalaisen lahjan, katsotaan verovelvollisuuden alkavan silloin, kun lahjoitus on tehty.
- Jos lahjansaaja on kolmen vuoden kuluessa ennen verovelvollisuuden alkamista saanut samalta antajalta yhden tai useampia verotettavia lahjoja, on nekin veroa määrättäessä otettava lukuun. Verosta on kuitenkin vähennettävä se lahjavero, joka aikaisemmista lahjoista on jo suoritettu.
- Eri antajilta saadut lahjat on erikseen verotettava.

VAKUUTUSKORVAUKSET

- ▶ **Perintö- ja lahjaverolaki**

- ▶ **7 a §**

- ▶ Perintöveroa on suoritettava myös perittävän kuoleman johdosta kuolinpesälle tai edunsaajalle maksettavasta henkilövakuutuksen nojalla saadusta vakuutuskorvauksesta sekä vastaavissa olosuhteissa maksetusta vakuutuskorvaukseen verrattavasta taloudellisesta tuesta, jonka valtio, kunta tai muu julkisoikeudellinen yhteisö tai eläkelaitos suorittaa. Siltä osin kuin vakuutuskorvaus tai taloudellinen tuki on tuloverotuksessa veronalaista tuloa, se on kuitenkin perintöverosta vapaa.

- ▶ Perintöveroa on 1 momentin estämättä suoritettava vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuutukseen liittyvän kuolemanvaravakuutuksen perusteella saadusta vakuutuskorvauksesta eläkevakuutuksen säästösummaan saakka.

- ▶ **18 a §**

- ▶ Lahjana pidetään myös vakuutuksesta edunsaajamääräyksen nojalla vastikkeetta saatua vakuutuskorvausta.

- ▶ Vakuutuskorvausta ei katsota lahjaksi siltä osin kuin se on tuloverotuksessa edunsaajan veronalaista tuloa.

VERONKIERTO, ENNAKKORATKAISU

- **Perintö- ja lahjaverolaki**

- **33 a §**

- Jos perinnönjakosopimukselle, luovutustoimelle tai muulle perintö- tai lahjaverotukseen vaikuttavalle oikeustoimelle on annettu sellainen oikeudellinen sisältö tai muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, tai jos on ryhdytty muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että perintö- tai lahjaverosta vapauduttaisiin, on perintö- tai lahjaverotuksessa meneteltävä asian varsinaisen luonteen tai tarkoituksenmukaisesti.

- **39 a §**

- Verohallinto voi kirjallisesta hakemuksesta antaa perintö- tai lahjaveroa koskevan ennakkoratkaisun.

- Lahjaverosta ennakkoratkaisua voi hakea sekä luovuttaja että luovutuksensaaja. Perintöverosta ennakkoratkaisua voi hakea perinnönjättäjän kuoleman jälkeen kuolinpesän osakas, erityisjälkimmäisen saaja ja eloonjäänyt puoliso, silloinkin kun tämä ei ole kuolinpesän osakas.

- **39 b §**

- Lainvoiman saanutta ennakkoratkaisua on verovelvollisen vaatimuksesta sitovana noudatettava siten kuin ennakkoratkaisussa määrätään.
- Ennakkoratkaisua koskeva asia on käsiteltävä Verohallinnossa kiireellisenä.

VERONKIERTO, OIKEUSTAPAUKSIA

➤ KHO 1991-B-562

- Lahjakirjojen mukaan, joilla kahdelle alaikäiselle lapselle oli lahjoitettu rahaa, lasten vanhemmat saivat käyttää lahjoitetut varat perheen asunnon maksamiseen. Äidin samana päivänä samalta lahjanantajalta asunnon maksamista varten saaman lahjan arvoon oli katsottava kuuluvan puolet kummankin lapsen saamasta rahamäärästä.

➤ KHO 1993-B-543

- A:n vanhemmat olivat 28.11.1988 kumpikin erikseen antaneet lahjaksi A:lle ja hänen puolisolleen sekä heidän kahdelle lapselleen kullekin 14.999 markkaa. Kun rahalahjat oli käytetty kauppahinnan osan maksuun A:n ostaessa 29.11.1988 vanhemmiltaan näiden omistaman rakennuksen, rahalahjat katsottiin valeoikeustoimiksi, joiden tarkoituksena oli vapauttaa A suorittamasta osa asuinrakennuksen kauppahinnasta siten, ettei hänelle tule määrättäväksi lahjaveroa. A:n oli siten katsottava saaneen rahalahjojen yhteismäärää 119.992 markkaa vastaavan lahjan.

➤ KHO 1989-B-562

- A ja B olivat myyneet pojalleen ja tämän vaimolle asunto-osakkeen 240.000 mk:lla. Kauppahinnasta 239.984 markkaa sovittiin maksettavaksi korotta neljässä 59.996 markan erässä kahden vuoden välein. Kaksi ensimmäistä maksuerää annettiin anteeksi maksupäivinä erillisin lahjakirjoin, joissa kussakin lahjan määrä oli 14.999 mk. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei kauppahintaa ollut tarkoitettukaan maksettavaksi vaan että luovutus oli jo alun perin lahja.

VERONKIERTO, OIKEUSTAPAUKSIA

- ▶ **KHO 2014:154**

- ▶ A aikoi luovuttaa tyttärelleen B:lle kolmella erillisellä kauppakirjalla samassa kylässä sijaitsevat vuosikymmenien ajan omistamansa kaksi tilaa ja määräalan kolmannesta tilasta. Toinen tiloista käsitti vapaa-ajan asunnon, ja muut luovutettavaksi tarkoitetut alueet olivat metsämaata. Lahjaveron suorittamisvelvollisuus ja määrä oli tutkittava erikseen kunkin saannon osalta. Ennakkoratkaisu.

MUITA OIKEUSTAPAUKSIA

► KHO 2014:141

- Kahden naimattoman ja lapsettoman sisaruksen A:n ja B:n keskinäisen testamentin mukaan jälkeen elävä sai kaiken ensiksi kuolleen omaisuuden hallintaoikeudella. Molempien kuoltua heidän omaisuutensa oli menevä A:n ja B:n veljen C:n pojan D pojalle ja pojan E kahdelle pojalle pääluvun mukaisin osuuksin. A:lla ja B:llä oli C:n lisäksi myös muita perintökaaren 2 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja perillisiä. A:n kuoltua mutta B:n vielä eläessä A:lta jäämistönä jääneen omaisuuden katsottiin olevan omistajattomassa tilassa. Siten A:n veljen C:n pojanpojalle ei voitu määrätä perintöveroa A:n jäämistöstä B:n vielä eläessä.

► KHO 2014:135

- Puolisoiden A:n ja B:n avioeron johdosta laatimassa osituskirjaluonnoksessa olevan laskennallisen osituksen mukaan A:lla olisi oikeus saada avio-oikeuden perusteella tasinkoa B:n omaisuudesta avioero-osituksessa. Puolisot A ja B olivat pyytäneet ennakkoratkaisua siitä, saako B lahjan, jos A luopuu kokonaan vaatimasta avio-oikeuteen perustuvaa tasinkoa B:lta avioero-osituksessa. Verohallinto selitti ennakkoratkaisunaan, että A:n luopuessa vaatimasta avio-oikeuteen perustuvaa tasinkoa avioero-osituksessa B:n ei katsota saaneen verotettavaa lahjaa A:lta. Ennakkoratkaisu.

► KHO 2013:52

- Isovanhempi oli tehnyt testamentin kolmen lapsensa A:n, B:n ja C:n lasten hyväksi. Kun A, B ja C aikoivat vaatia vain osan heille lakisääteisesti kuuluvasta lakiosasta, heidän ei näin tehdessään katsottu ryhtyvän täyteen lakiosaansa, josta he sitten osittain luopuisivat, vaan he ryhtyivät ainoastaan vaatimaansa lakiosan määrään. Kysymys ei ollut osittaisesta perinnöstä luopumisesta eikä myöskään veronkierrosta. Ennakkoratkaisu. Äänestys 3+1 - 1.

MUITA OIKEUSTAPAUKSIA

➤ KHO 2009:104

- A oli puolisonsa B:n kanssa tekemässään testamentissa määrännyt muun ohella, että mikäli A kuolee ensiksi saavat kaiken hänen varallisuutensa täydellä omistusoikeudella - sen jälkeen kun B:lle tuleva tasinko on maksettu - rintaperilliset eli lapset C, D ja E niin, että kunkin osuus on yhtä suuri. Testamentissa oli lisäksi määrätty, että testamentinsaajilla oli myös oikeus ottaa testamentti halutessaan vastaan joko osaksi tai kokonaan perintökaaren 12 luvun tarkoittamana käyttöoikeustestamenttina, jolloin omistusoikeus varallisuuteen tältä osin oli menevä testamentinsaajan sijaan tuleville rintaperillisille. C oli testamentin ilmaiseman tahdon ja valintaoikeuden perusteella ottanut vastaan testamenttiosuudestaan kahdeksan kymmenesosaa (8/10) omistusoikeudella ja kaksi kymmenesosaa (2/10) käyttöoikeudella sekä D oli vastaanottanut testamenttiosuuteensa ainoastaan käyttöoikeuden. Käyttöoikeuden alaisen omaisuuden omistusoikeus oli testamentin mukaan mennyt C:n ja D:n rintaperillisille, jotka olivat heidän sijaantuloperillisinä ja joita oli siltä osin kuin he olivat saaneet omistusoikeuden perintöverotettu A:n jälkeen.
- Perintö- ja lahjaverolain 33 a §:n veronkiertosäännöstä ei voitu soveltaa A:n testamenttiin. A:n rintaperillisten saannot olivat testamenttisaantoja. Koska C ja D olivat ilmoittaneet vetoavansa testamenttiin vain osittain ja kun heidän ryhtymisensä oli rajoittunut vain siihen määrään, jonka he olivat ilmoittaneet vastaanottavansa, he olivat tehokkaasti luopuneet osittain testamentista.

➤ KHO 3.2.2009/256

- A oli äitinsä ainoa lakimääräinen perillinen. Äidin tekemän testamentin mukaan A sai omistusoikeuden kaikkeen omaisuuteen. Sen lisäksi testamentti sisälsi ainoastaan A:n aviopuolison avio-oikeutta koskevan määräyksen. Kun tällä avio-oikeutta koskevalla määräyksellä ei ollut sellaista vaikutusta A:n asemaan perillisenä, että A:n perintöverotuksessa voitaisiin katsoa vastaanottavan perinnön testamentinsaajana eikä suoraan lakimääräistä perimystä koskevien säännösten nojalla, niin, mikäli A pidätti hallintaoikeuden asunto-osakkeeseen ja kiinteistöön, hänen oli katsottava ryhtyneen perintöön ja omistusoikeudesta luopuminen asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden ja kiinteistön osalta kahden lapsen hyväksi oli katsottava A:lta tulleiksi lahjoiksi lapsille. Ennakkoratkaisu.

MUITA OIKEUSTAPAUKSIA

➤ KHO 26.9.2006/2465

- A ja B olivat 28.3.2000 lahjoittaneet pojalleen C:lle ja tyttärelleen D:lle neljä tilaa. Lahjakirjan mukaan hallintaoikeus tiloihin siirtyi lahjansaajille sen jälkeen, kun lahjoittajat olivat kuolleet. Lahjaverotuksessa laskennallinen hallintaoikeuden arvo oli vähennetty lahjoitettujen tilojen käyvästä arvosta. C oli kuollut 9.7.2003. Perinnönsaajina olivat hänen vanhempansa A ja B, jotka olivat muun ohella perineet puolet edellä mainituista tiloista. Koska A oli pidättänyt hallintaoikeuden lahjoittamaansa kiinteään omaisuuteen ja hallintaoikeuden osalta omaisuus oli jäänyt hänelle kiinteistöjä luovutettaessa, hän ei ollut saanut sitä perintö- ja lahjaverolain 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla perintönä. A ei ollut velvollinen suorittamaan perintöveroa hallintaoikeuden osalta.

➤ KHO 2000:66

- Puolisoiden A:n ja B:n keskinäisen testamentin mukaan toisen kuoltua sai jälkeenjäänyt käyttöoikeuden koko omaisuuteen. Omaisuuden jaosta molempien kuoltua oli määrätty muun muassa siten, että A:n ja B:n poika sai käyttöoikeuden erääseen tilaan irtaimistoineen ja pojankin kuoltua siirtyi omistusoikeus tilaan irtaimistoineen pojan tyttärelle. Koska pojan tytär oli pojan sijaisperillinen, A:n ja B:n testamentin mukainen omistajaton tila A:n kuoleman jälkeen siihen asti, kunnes poika on kuollut, ei ollut mahdollinen. Pojan tyttärelle oli siten tullut määrätä perintöveroa hänelle testamentilla määrätystä omaisuudesta jo A:n jälkeen toimitetussa perintöverotuksessa.

➤ KHO 1990-B-576

- Perukirjaan otettua lesken ja perillisen ilmoittamaa lausumaa keskinäisestä suullisesta testamentista, jonka perillinen perukirjaan tehdyn merkinnän mukaan oli hyväksynyt, ei voitu ottaa huomioon perintöverotusta toimitettaessa eikä siten lesken henkilöautoon kohdistuvaa hallintaoikeuden arvoa voitu vähentää, koska ei ollut näytetty, että perinnönjättäjä olisi antanut testamentiksi tarkoitetun ja testamenttina pidettävän tahdonilmaisun.

MUITA OIKEUSTAPAUKSIA

► KHO 2018:139

- Perittävä oli yksin omistanut puolisoiden yhteisenä kotina käytetyn asunnon. Ositusta ei ollut toimitettu, mutta leski oli perukirjassa vedonnut avioliittolain mukaiseen tasinkoetuoikeuteensa sekä oikeuteen pitää asunto jakamattomana hallinnassaan. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tällaisessa tilanteessa, jossa perukirjan perusteella arvioiden koko asunto jäi kuulumaan perillisten kesken jaettavaan jäämistöön, asuntoon kohdistuvan lesken hallintaoikeuden arvo oli perintöverotuksessa laskettava ja vähennettävä asunnon koko arvosta eikä sen puoliosuudesta.

► KHO 2002:25

- Vajaan kahden kuukauden kuluttua perinnönjättäjän kuolemasta vuonna 1999 myytyjen asunto-osakkeiden arvoksi perintöverotuksessa eli käyväksi arvoksi perinnönjättäjän kuolinhetkellä vahvistettiin osakkeiden myyntihinta. Myyntihinnasta tai pesänomaisuuden arvosta muutoinkaan ei vähennetty osakkeiden myyntikuluja. Äänestys 4-3.

► KHO 2002:24

- Vanhemmat olivat myyneet tyttärelleen osakehuoneiston hinnalla, joka jonkin verran alitti sen hankintamenon. Vanhempien ei katsottu saavan luovutusvoittoa kaupan johdosta, vaikka kauppahinta alitti käyvän arvon ja tytärtä oli verotettu kaupan perusteella lahjasta. Verovuosi 2000. Äänestys 4-3.

KIITOS !

ORILAW
VARATUOMARI HEIKKI MÄKINEN